

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
«30» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІСЬКИЙ ТРАНСПОРТ І КОМУНІКАЦІЇ

для студентів

галузь знань 10 природничі науки
спеціальність 106 – Географія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Урбаністика та міське планування
вид дисципліни вибіркова
вибірковий блок Урбаністична географія

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: **Матвієнко Володимир Миколайович**, кандидат географічних наук,
доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії

Пролонговано: на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «___» _____
20___р.

на 20___/20___ н.р. _____ (_____) «___» _____
20___р.

КИЇВ – 2022

Розробник: **Матвієнко Володимир Миколайович**, кандидат географічних наук,
доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії

ЗАТВЕРДЖЕНО
«12» травня 2022 року

Завідувач кафедри
М.М. проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «12» травня 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії _____ Н.К. Наталія КОРОГОДА

«29» серпня 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в міському транспорті та комунікаціях, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії, або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних і суспільних об’єктів та процесів.

2. Попередні вимоги до опанування, або вибору навчальної дисципліни:

1) успішне опанування курсів «Географія світу: міста та регіони», «Суспільна географія», «Вступ до урбаністичних студій», «Міський туризм»;

2) знати сучасні кількісні та якісні методи географічних досліджень, вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності, володіти навичками роботи з картографічними джерелами, комп’ютерними програмами Microsoft Word, Excel, PowerPoint та програмним забезпеченням для користування Інтернетом.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна спрямована на отримання знань щодо функцій міського транспорту та комунікацій в ринковій економіці, їх значенні і ролі в реалізації державної регіональної політики, закономірностей та чинників розвитку і розміщення міського транспорту на рівні окремих міст світу та України. Розглядаються теоретико-методологічні засади дослідження міського транспорту, історія його розвитку, види, основні показники діяльності, особливості функціонування, роль та значення у господарському комплексі держави. Викладаються географічні проблеми просторової організації міського транспорту в світі та Україні.

4. Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами глибоких знань щодо сучасного стану і перспектив розвитку міського транспорту. Завдання дисципліни «Міський транспорт і комунікації» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та міське планування», а саме у:

- знанні і використанні специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій розвитку сучасного міста та ролі в них транспорту (СК7);

- знанні та розумінні предметної області та розумінні професійної діяльності (ЗК 2);

- здатності застосовувати знання про особливості розвитку та розміщення міського транспорту і комунікації у практичних ситуаціях (ЗК1);

- здатності застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, показників, історії розвитку, видового складу міського транспорту, об’єктів транспортної інфраструктури, особливостей просторового планування окремих міст та розселення в них населення (СК2);

- здатності реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація [□] . 4.автономність та відповідальність [▫])		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий	Відсоток у підсумковій оцінці з
Код	Результат навчання			

* заповнюється за необхідністю, наприклад для практик, лабораторних курсів тощо.

			критерій оцінювання	дисципліни
1.1	Знати: теоретико-методологічні основи географії транспорту, її структуру, основні терміни, поняття і категорії дисципліни, історію становлення географії транспорту як предмету вивчення	Лекція, семінар, самостійна робота	Виступи та доповнення на семінарах, контрольні роботи (тест), іспит	До 40%
1.2	чинники розвитку і розміщення різних видів міського транспорту	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.3.	існуючі наукові методи кількісного аналізу транспортної роботи різних видів міського транспорту	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.4	види та технічні показники міського громадського транспорту.	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.5	особливості транспортних зв'язків у містах, значення та можливості міської логістики	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.6	склад та особливості територіальної організації транспортної інфраструктури міста	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.7	нормативно-методичну базу щодо забезпечення якості послуг міського пасажирського транспорту в Україні	Лекція, семінар, самостійна робота		
1.8	екологічні проблеми міст пов'язані з функціонуванням міського транспорту	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.1	Вміти: визначати особливості розміщення і розвитку різних видів транспорту, давати комплексну характеристику розвитку транспортної системи країни	Лекція, семінар, самостійна робота	Виступи та доповнення на семінарах, контрольні роботи (тест), іспит	До 40%
2.2	ідентифікувати на карті вулично-дорожні мережі міст, транспортні вузли, центри та пункти	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.3	характеризувати транспортні зв'язки у містах	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.4	складати порівняльні характеристики розвитку міського транспорту у різних містах світу, виділяти специфічні, визначальні риси транспортних систем окремих країн і давати їм пояснення	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.5	здійснювати аналіз транспортної доступності та мобільності в різних містах України	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.6	здійснювати аналіз впливу урбанізації на розвиток міського транспорту	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.7	надавати пропозиції щодо ефективної організації і удосконалення міського транспорту	Лекція, семінар, самостійна робота		
2.8	здійснювати аналіз законодавчих актів щодо розвитку та удосконалення міського транспорту	Лекція, семінар, самостійна робота		
3.1	Комунікація: вміння використання термінології, кількісних та якісних показників для виявлення рівнів розвитку транспортних систем міст	Семінар, дискусія	Виступи та доповнення на	до 10 %

3.2	вміння обґрунтовувати власну позицію під час здійснення аналізу транспортної діяльності в містах		семінарах, дискусія	
4.1	Автономність та відповідальність: вміння творчо застосовувати загальнонаукові та спеціальні методи для висвітлення аспектів транспортної діяльності в містах та досягнення оптимального результату; розуміння особистої відповідальності фахівця за здійснений вибір і його результати для соціально-економічного розвитку міста	Семінар, дискусія	Виступи та доповнення на семінарах, дискусія, іспит	до 10 %
4.2	уміння аргументувати та відстоювати свою позицію у процесі професійної діяльності	Семінар, дискусія		

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибірових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	2.1	2.2	
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+	+	+	+	+	+	+	+		+	
Пояснювати особливості організації географічного простору (P03)		+			+	+			+	+	
Аналізувати географічний потенціал території (P04)	+	+	+	+	+	+			+	+	

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)									
	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	3.2	4.1	4.2
1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+	+	+			+	+	+	+	
2. Пояснювати особливості організації географічного простору (P03)	+	+	+		+			+		+
3. Аналізувати географічний потенціал території (P04)	+	+	+	+	+		+	+	+	+

7. Схема формування оцінки: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами роботи на семінарах, написання тематичних контрольних робіт, складання іспиту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.8 (знання)** – до 40%;
- результати навчання – **2.1 – 2.8 (вміння)** – до 40%;
- результати навчання – **3.1 (комунікація)** – до 10%;

- результати навчання – **4.1 (автономність та відповідальність)** – до 10%

7.1. Форми оцінювання студентів

У курсі передбачено 2 змістові частини. Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна іспитом.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи на семінарських заняттях та виконанні тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Умови допуску до іспиту: рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до іспиту є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час іспиту – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на іспит*).

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Тема	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістова частина 1. Характеристика транспортних систем міст				
1.	Вступ. Об'єкт, предмет, мета, завдання курсу. Структурні особливості транспортної системи країни, основні показники.	2	2	2
2.	Концепції розвитку сучасного міста і роль в них транспорту.	2	2	8
3.	Оцінка транспортної інфраструктури міста.	2	2	8
4.	Просторове планування, доступність та міська мобільність.	4	2	8
5.	Характеристика масового пасажирського (громадського) транспорту міста.	4	4	8

6.	Спеціальні види міського транспорту.	2	2	8
7.	Системи міського транспорту, здоров'я та якість життя.	2	4	8
Змістова частина 2. Управління міським транспортом та комунікаціями				
8.	Управління міським рухом: трафік і управління мобільністю, запобігання заторів. Міська логістика.	2	4	8
9.	Інформаційні технології та інтелектуальні транспортні системи.	2	2	8
10.	Проблеми сталого розвитку міського транспорту.	2	2	8
11.	Суспільно-географічний аналіз громадського транспорту Києва.	4	2	8
12.	Проблеми територіальної організації та напрями розвитку громадського транспорту міста Києва.	2	2	8
ВСЬОГО		30	30	90

*Загальний обсяг – 150 год., у тому числі:
лекції – 30 год.
семінарські заняття – 30 год.
самостійна робота – 90 год.*

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Географічне країнознавство. Підручник. Я. Б. Олійник, Б. П. Яценко, О. О. Любіцева, В. М. Матвієнко та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016. 911 с.
2. Географія світового господарства (з основами економіки): Навч. пос. За ред. Я. Б. Олійника, І. Г. Смірнова. Київ: Знання, 2011. 640 с.
3. Дорошенко В. І., Діденко К. Д. Географія транспорту: навч. посіб. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2010. 183 с.
4. Леген Г. Планування сталої міської мобільності (2014): огляд та сфера застосування. URL: <http://www.slideshare.net/gladovsky/ss-41891271?related=1>.
5. Маргіта Н. О., Вороніна Р. М., Карий О. І. Особливості планування сталої міської мобільності, 2015. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32895/1/08_42-49.pdf
6. Сімпсон Дж. Інтегровані підходи до планування міської мобільності (2013). Розумні міста та мобільність// Секретаріат CIVITAS URL: <http://www.slideshare.net/gladovsky/civitas-j-simpsonvinnysiaukr>.

Додаткові:

1. Action Plan on Urban Mobility – State of Play (2012) European commission directorate-general for mobility and transport. URL: http://ec.europa.eu/transport/themes/urban/urban_mobility/doc/apum_state_of_play.pdf.

2. Дронова О., Боклаг Є. Вплив транспортної системи Києва на життя і мобільність його жителів. Вісник Київ. Національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. 2017. Вип. 1-2 (66-67). С. 94-100. DOI: <http://doi.org/10.17721/1728-2721.2017.66.14>
3. Matviienko N., Matviienko V., Malynovska O. and Staffiichuk V. The relevance of atmospheric air monitoring in the tourist strategy of Paris: best practices for Kyiv. Conference Proceedings, 15th International Conference Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment, Nov 2021, Volume 2021, p. 1–6. DOI: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.20215K2102>. (Scopus)
4. Wefering F. Настанови. Розробка та виконання Плану сталої міської мобільності / S. Rupperecht, S. Bührmann, S. Böhler-Baedeker. Європейська Комісія. Генеральний Директорат з Мобільності та Транспорту. 2014. 152 с.
5. Загальний курс транспорту: Навч. посібник. За ред. Фришев С. Г. Київ: Вища освіта, 2006. 162 с.
6. Колотуха І. Історико-географічний аналіз зв'язності житлових районів міста Києва легкорейковим транспортом у ХХ-ХХІ сторіччі. Економічна та соціальна географія. 2016. Вип. 76.
7. Матвієнко В. М., Стафійчук В. І. «Географія країн Азії, Океанії, Австралії»: навчально-методичний комплекс. Київ: Видавництво «Альфа-ПК», 2021. 61 с.
8. Матвієнко Н. М., Матвієнко В. М., Міченко С. В. Дорожня карта розвитку сільського туризму в Райгородській об'єднаній територіальній громаді. Економічна та соціальна географія. 2021. Вип. 86. С.16-29. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2021.86.16-29>
9. Матвієнко Н., Матвієнко В. Стан та перспективи розвитку міжнародного туризму в Японії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. 2020, Вип.1/2(76/77), с. 64-69. DOI:<http://dx.doi.org/10.17721/1728-2721.2020.76-77.9>
10. Матейчик В. П., Смешек М., Матейчик В. П., Хрутьба В. О., Зюсюн В. І. Формування програм сталого розвитку міських транспортних систем. Вісник національного транспортного університету. 2014. № 29(1). С. 158–172.
11. Міська цільова програма з розвитку транспортної інфраструктури м. Києва на 2019 – 2030 роки. Департамент транспортної інфраструктури КМДА. Київ, 2019.
12. План дій з питань міської мобільності (2009). Комісія ЄС, Брюссель. URL: http://www.transport-ukraine.eu/sites/default/files/ec_action_plan_on_urban_mobility.pdf.
13. Стала мобільність у Львові. URL: mobility.lviv.ua.
14. Савчук І. Г., Нагорний Т. В. Просторова організація трамвайного транспорту великого міста (на прикладі Києва). Український географічний журнал. 2018 (1). С. 56-62. <https://doi.org/10.15407/ugz2018.01.056>
15. Туристичне країнознавство: навч. посіб. у 4-х томах ; Т.2 Азія та Океанія / Валентин Стафійчук, Оксана Малиновська та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 190 с.

Додаткові ресурси:

1. Асоціація велосипедистів міста Києва. URL: <http://avk.org.ua/2018/10/velosypedystiv-ukyjevi-staje-vse-bilshe-a-velodorizhok-ni/> (20/04/2019).
2. Державна служба статистика України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (19/04/2019).
3. Закон України «Про трубопровідний транспорт України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/192/96-%D0%B2%D1%80>.

4. Історія міського транспорту. URL: https://edx.prometheus.org.ua/courses/IRF/URBAN101/2015_T1/courseware/edeec8fd9df949d18edca2db8ce2a8e6/2dfbc4b97c8a43d3adef184f5b0511e3/ (02/04/2019).
5. КП «Київпастрас»: Пасажирський транспорт європейської столиці. URL: kpt.kiev.ua/ (13/03/2019).
6. Світова книга фактів (довідник ЦРУ США) – The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
7. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року. URL: <https://dei.kyivcity.gov.ua/files/2017/7/28/Strategy2025new.pdf> (28/04/2019).
8. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf (28/04/2019).
9. Транспорт в українських містах. URL: https://edx.prometheus.org.ua/courses/IRF/URBAN101/2015_T1/courseware/edeec8fd9df949d18edca2db8ce2a8e6/2dfbc4b97c8a43d3adef184f5b0511e3/ (03/03/2019).
10. Транспортна стратегія України на період до 2020 р. Укррічфлот. URL: <http://urf.ua/ua>.
11. Транспортне моделювання. URL: <https://bespalov.me/> (25/03/2019).
12. Чому автомобіль не має бути головним пріоритетом у місті. URL: <https://mistosite.org.ua/ru/articles/chomu-avtomobil-ne-maie-but-y-holovnym-priorytetom-u-misti> (15/04/2019).
13. Як відрізняється громадський транспорт в Києві, Варшаві і Празі: ціна та якість. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2018/08/28/yak-vidriznyayetsya-gromadskiy-transport-v-kiyevi-varshavi-i-prazi-tsina-ta-yakist/> (20/04/2019).
14. Як зробити міську транспорту систему кращою? URL: https://edx.prometheus.org.ua/courses/IRF/URBAN101/2015_T1/courseware/edeec8fd9df949d18edca2db8ce2a8e6/2dfbc4b97c8a43d3adef184f5b0511e3/ (22/02/2019).
15. Як працює перше в Україні електротаксі? URL: <https://itc.ua/articles/kak-rabotaet-pervoe-v-kieve-elektrotaksi-oksi-taksi/> (19/04/2019).
16. Які є види транспорту. URL: https://edx.prometheus.org.ua/courses/IRF/URBAN101/2015_T1/courseware/edeec8fd9df949d18edca2db8ce2a8e6/2dfbc4b97c8a43d3adef184f5b0511e3/ (15/02/2019).